

Պապը յառանգն օր ինքն ալ լրագրող էր եւ քաւսէ։

— Եւսիսկանք չփորձէրէր Ռօմանօսի լուրերը կը զգէիք։ Մինչ չիմա թէ եւ հակակոտնեմ ձեր կիսապատշտօնաթերթը եւ թէ քանիք չը կը բացօթեմ երբ առանձնակեմ։ Լրագրողները շատ կը սիրեմ, շատ կը դնասեմ։ Ձեր ապագրելիքն ձեռն կ'առնուր։ Թիւնը դնասեմքներէն եմ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՐԿԱՐԱԿԱՆ ԵՐԿՐ

Գրքի ԼՈՒԻ ԲԵՐԿՈՆԵ

Թարգմանիչ՝ ԱՆԻՏԻՍ ԵՆՓՈՒՇԵՆԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՐԿԱՐԱԿԱՆ

Սակայն, պետք է անցնել հայկական գրականության ամեն-
ամենա շրջանի պատմությանը: 1922-ին արդեն, քաղաքացիական
կռիվի շարքին, Արաբ Վառլանի և Գեորգ Սրբոյ Դանիկեանի մեջ
կը հրատարակեն, որ ծանոթ է Վերքերու Յայտարարութիւնը
անունով: Ասով, անշուշտ կ'ազդէին քաղաքացիական, փո-
ղոց իշխել, զանգուածներուն մէջ մանկ, մէկ խօսքով պարզե-
տարական գրականութիւնը մը մշակել: Մայիսի 19-ին ազգայնո-
թիւնը ի յայտ կու գայ Չարեանի մօտ, զոր կը կոչեն Հայ Մա-
յակովիներ: Արաբ Վառլանը, որուն քաղաքացիութիւնը չառ-
բան կը պարտի աշխարհը, բայց զատկան ձեռք գրեւոր, ան-
հետ լինելով ան հանգիստ անունը: Երբեք կ'աշխատակցէր Յակոբ-
եան 1893-ին, Վերքը, և անի անունով հանգիստ մըն ալ ինք կը
հիմնէ, «Յայտարարութեան» ոգիով: Ասիկէ է, որ ծագում կ'առնէ
«Գրականութեան» Գրողներու Ընկերակցութիւնը, որ իր շարքի
կը համարէր ի մասնաւորապէս երկրաստորութիւնը, հարեւար-
ականներ: Ասանց զէմ եօթնամասն աւերը գրողներ իր հիմնե-
միսթիւնը մը, զոր կը կոչեն «Յայտարարական» Գրողներու Ընկե-
րակցութիւնը: Արաբ Վառլանը մինչեւ 1923 Մայիսի 23, երբ հրամա-
նարով մը լուծակցան Ար-Է-Բի-Բի-Ի ընդգրկող բոլոր ըն-
կերակցութիւնները, 1934-ին Առաջին Համադուստրը հիմնեց
«Սովետ» Գրողներու Միութիւնը, Մարտի 4-րդին նախագահու-
թեամբ:

Սիւրի Չարեան հազիւ քանի մը տարի փոքր էր Մայակովի-
սիւրի: Ենթադրեալ 1897-ին Պարսկաստանի մէջ, յայտնի Մակուս անցած
ուր, իր պատմութեան տարիներուն, կը տեսնէր 1905-ի յեղա-
փոխութեան արեւը, որոնք իր վրայ խոր տպաւորութիւն մը
թողած են, 1917-ին ճիշդ քան տարիներէ կը և սկսած էր իր եր-
կերը հրատարակել: 1918-ին զրոյք «Ամբողջ» իտալացի արտա-
ձերբարկումը, որ իր համարը կ'երեւոր, 1917—1921 կը պայքարէր
զայնականութեան իշխանութեան դէմ, և իր այդ շրջանի քերթուած
ները եկան աւելնալ «Երկիր» Նախընթաց վրայ, գրեւոր 1920—
1923-ի զայնականութեան դէմ գրեւոր երգիծական երկ մըն է,
1922-ին, «Յայտարարութեան» անուն քերթուածներու երկու գիրք
կը հրատարակէ: «Սովետ» անունով, «Երկիր» անունով, և ալ
քերթուածներով: Չարեան եղաւ սովետական քաղաքացի-
ականութեան պաշտպանը: Ան մեծ ազդեցութիւն գործեց արդա-
նապէս նոյնքան ալ վերստին (ուր միշտ կ'ալ հայկական մեծ
գրողները) հայ գրողներու վրայ: Իր քաղաքացիականութիւնը կը
կերպարանաւորուէր երկրին հետ, և իր մօտ էր որ առաջին ան-
գամն ըլլալով երեւոյն Հայաստանի նոր մարդը կերպարները:
Ան մեռաւ 1937-ին:

Պիտի ուզէր գտաւոր մը ալ: Հայաստանի Մայակովի-
սիւրի, և իր փորձերի փառանքներն թարգմանել և ին-
նաւորել իր երեք քերթուածներով: Եւ որպէսզի գտնէ իր ձայ-
նը մեկի հետեւ, փնտրելով 1934-ի Առաջին Համադուստրին մէջ
խօսած իր ձայնը:

Այս ձայնը գրածանալիս յայտնի տալիս անոր անհատականութիւնը
կը ներկայացնէ, նոյնիսկ օրինակ իմաստական թանկ երեք
պարբերի հետ, որ կարելի էր գտնէ արաբական երկերէրը: Համա-
գումարելով մէջ, իսկ իսկ փոքր մըն ալ յատկանշող յոյժ կու տայ
երկու համարներու միջեւ արաբական փառանքներով: Չարեան
ընդհանրապէս, առաջին անգամ, կը պատմէ զանազան ազգայնո-
թեան կանոնները իր փորձով, մասնաւորապէս քաղաքացիական
ընդհանրութեան փոխադրութեան թարգմանիչ: Ան յոյժ չեմ գի-
տար ազգային արձանի միակ օրինակ մը, որ թարգմանուած ըլ-

լայ առաւ անհատիկը գրողի մը կողմէ: Ինչպէս Թուրքիայի
կարող էր թարգմանել Մայիկը, Թուրքիայի Մարտի, Պիտի
Համադուստրը և մեր լաւագոյն գրողները չեն կրնար թարգմանել
«Գրականութեան» Գրողներու Ընկերակցութիւնը մէջ ամէն
ինչ փոխուած էր և Ս. Միտիկան ազգային գրականութեան
թարգմանութեան մասին երկրորդ Համադուստրին մէջ իր փորձի
Ամբողջի և Անթարքիսի անհիշակալի կը թուէր «Չարեան»
արուած գրական պատմութեան մը ըլլալ սովետական գրողներու
կողմէ:

1934-ին խօսուած այս ձայնի յատկանշական գիծերն էին
գրականութեան մէջ ազգային հարցին ճիշդ ըմբռնումն ու ճիշդ
բացատրութիւնը:

«Եթէ ևս կը խօսիմ «Գրականութեան» և «Երկիր» ազգայ-
նութեան մասին, պատճառը այն է, որ այսօր երբ յեղափոխու-
թիւնը ազգային է ժողովուրդները զատկանաբար մարդկաներու
թիւնէ, այլեւս գոյութիւն չունի փոքր և մեծ ազգայնութիւնը:
Այլ ժողովուրդներու եղանակով հասարակականութիւնը մը հաւա-
սար իրականութիւնով, իր քիմիա տարրերով միասին ձեռնարկ
և ոչ թէ անհիշելու կարողութեամբ կամ իրենց սանդղագործու-
թեանց պարունակութեամբ: Եւ կը խօսիմ «Երկիր» իշխող ազ-
գայնութեան մասին, որովհետեւ յեղափոխութիւնը մեզ յոյժ առաւ
որ պատմութեան մէջ գոյութիւն չէ ունեցած մեծ ազգայնութիւն
մը, որ իր ընկերային բոլոր խաւերուն մէջ ճնշած ըլլալ փոքր
ազգայնութիւն մը, ընդհանրապէս: Երկիր ազգայնութեան մասին խօսն-
ելով, մենք ի մտի ունինք իշխող գաղափարներ, որոնք իրենց
տեսլող զերեւ կը կատարեն որքան փոքր ազգայնութեանց նոյնքան
և իրենց սեփական ճնշումը խաւերուն վրայ, և նոյնիսկ երբեմն
այս վերջիններուն վրայ շատ անկի խաւերութիւն ի դարձ կը
դնեն, քան փոքր ազգայնութեանց տանձնաշնորհալ խաւերուն վր-
այ: Եւ մի՛ մոռնալ, որ այս նախնական Համադուստրին մենք
ձանթաւարդ չնորիւ յեղափոխութեան, և թէ ճշտուած ազգայ-
նութեանց մասնաւորականութեան համար, ան դժուար է իւրացնել
հոգեբանութիւնը...»

«... Իշխող գաղափարներու ճիշդ այս մշակութիւնը յար-
ձակման լույսին տակ է, որ կրնար հասնալ, թէ ինչպէս ուր
բարեկեցի կ'ազդէ իւրացնելու հարց, պատճառ էին կլլելու նաեւ
ուրախութիւնը ճշտելու միայն թէ, ուրախութիւնը ճշտելու կը
ընդի չէր կլլել, որովհետեւ ան իշխող ազգայնութեան, այսինքն իշ-
խող գաղափարներուն ընկերային ստատուսին համար անմարելի
նիւթ մըն էր: Իրականում կայանալապաշտական գրականութիւնը
կարող էր միայն մինչեւ որչաք աստիճան մը փորձել իւրացնել
ճշտելու, որովհետեւ, Թուրքիայի ընկերային բնակարանը
արեւելք մըն էր այս իրականում, Արաբիան այն տեսիլան ազ-
նաւական գրականութեան նուրբ զրկմանը համար անմարելի
քրոնիկալը ունէր ան: Սակայն, այն տեսիլան զեմկրատարական
խաւերը, Պարսկականի և միջանկար զաւարտութեամբ, չէին
կրնար բաժնիլ ճշտելու զէմ ստատուսը կայանալապաշտական
յարձակման փափաքը: Երբեք իսկ հալածուած էին իրենց
հայրենիքը ճնշողներուն կողմէ, այնքան՝ որքան Թուրքիայի
ճշտելու, այս տարաբանը: ...»

«Երբեք թէ Չարեանի կողմէ, որքան բուռն պայքար մեզք իւ-
րացողներուն դէմ, այսպէս իրենց պաշտպանելով Թուրքիայի ճշտելու
կողմէ ազգային հարցումը հանձնարող ստալին, ստիկա կու գայ
փաստել իմ տեսակէտ, թէ զեմկրատարական մասնաւորութիւնը,
որքինքն ազգայնութեան միակ պաշտպան էր, ինքն իսկ հալած-
ուած էր, (Մեքսիկայի վարդապետ իմով)

ՍՈՒԵՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՐԿԱՐԱԿԱՆ ԵՐԿՐ

(Տեղեկութիւն մը Հայաստանի
Երկրագործական Նախարար-
ութեան ՍՏԻՍՏԱՆԻ ԳԵՐԻՆ)

Վերջին հինգ տարիներու ընթացքին, միւս բանակցային
հանրապետութիւններուն պէս, Սովետական Հայաստան եւ մե-
ծամեծ յաջողութիւններ ձեռք բերաւ երկրագործութեան զար-
գացման ու աշխատանքներու կենսաբեր բարձրութեան մէջ:

Այսպէս 1934-ին բերքատուութիւնը հեքթարի վրայ 13 2
քննթալ աւելցաւ, բամբակինը՝ 4,3 քննթալ, չաքարի ճակըն-
դիկինը՝ 8,4 ծխախոտինը՝ աւելի քան 3 քննթալ, իսկ բանջա-
րեղէններուն ու զգաճողիներուն արտադրողականութիւնը աւելի
քան կրկնապատկուեցաւ:

Անցեալ համե անասնաբուծութեան արտադրողականու-
թիւնը Օրինակի նամար, կաթի արտադրութիւնը աւելցաւ 1,7
անգամ, միսինը եւ բուրդինը՝ 1,4 անգամ:

Կոտնետեսութիւններուն զբաղման եկամուտները դերթեմ
կրկնապատկուեցան: Եւ հասան մէկ միլիարդ ուսուրի:

Երկրագործական զարգացման մէջ իր ձեռք բերած մեծ
յաջողութիւններուն համար Հայաստանի վերջերս պատուելեցաւ
կուսակարական ամենաբարձր պարգեւով — Լենինեան Զարնը-
շանով:

Ընթացիկ օրինակներու մեծամեծ նեւանկարներ կը բա-
նայ հայկական երկրագործութեան առջեւ: Հայաստանի երկ-
րագործութեան զարգացման ծրագիրը պատրաստուած է հաշուի
տանելով իւրաքանչիւր շրջանի կլիմայական ու տնտեսական
պայմանները:

Հայկական երկրագործութեան մասնաւորութիւնը առաջին
տաթի կը միտի անասնաբուծութեան, ծառայականութեան բուս-
ւոր վերելքին եւ բանջարային, ծխախոտի, բամբակների հա-
նաքանակային մշակութեան նկատման զարգացման:

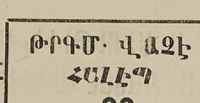
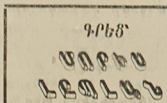
Հայ գիտնականներու կողմէ վերջեւ պարտաւորուած նոր
պլանաւորման համաձայն, հանրապետութիւնը բաժնուած է ինը
երկրագործական գոտիներու: Իր տարածութեամբ, Սովետ Միու-
թեան բոլոր հանրապետութիւններուն ամենէն փոքրն է Հա-
յաստանի հողամասը, բայց նշանակալի կը հանդիսանայ կլիմա-
յական պայմաններու եւ հողի մեծ դանդաղութեամբ:

Այս պայմանները հաշուի տանելով կատարուած նոր գա-
նաւորման շնորհիւ կարելի եղաւ մշակել տնտեսականութիւնը հիմ-
նաւորուած ծրագիրները:

Հանրապետութեան հիւսիսը գտնուող Լորիի Բամպակի
գոտին մէջ մեծ վերելք մը պիտի տրուի աշխուշտ աշտան-
ներու բուսումի եւ գետնախնորի մշակութեան: Շիրակի հիւ-
սիս արեւմտեան գոտին մէջ առաջին տեղը պիտի տրուի միսի
եւ կաթնայիններու, չաքարի ճակընդիկի, հացահատիկների եւ

(Շարք Գ. Է)

ՎԵՐՈՒՄԻ ԳԵՐՈՒՄԻ



Սիւրի այդ Անթարքիսի գուր-
կան մը գտաւ մը գիտի թե
բնիւն համար, ներս Երկրի
բարձրագոյն ինչպէս ու բուս:

— Գիտե՞ս թէ ինչ պիտի
ընեն քեզի... —

— Չեմ ուզեր գիտնալ:

— Ինչե՞ն պատմութեան
որ քեզ խաղալով ամայի տեղ
մը առաջնորդեմ ու պայանեմ,
որուն փոխարէն մեծ պարգեւ
մը տուին ինձի, այսինքն նե-

րուած շնորհքին, ոսկայն քեզ զեղեցիկ ու գրաւիչ գտնելով
որոշեցի քեզ չապանել, ու այս երկրաստորութիւնը ու գե-
ղեցիկութիւնը զայնիւր... —

Աստիճանութեան պիտի կարծէ թէ քեզ պայանեմ եմ
արդեն, ինչ որ իր ազգուն է, իսկ պայանեմ քեզ թե՛ օրտա-
պիտի չապանեմ, քանի որ մարդ քեզի օգնութեան պիտի չը-
փութայ, նեւաւար պիտի է նազանդիս իմ կամքիս... —

Հիմա պիտի քանկեմ կայսրից, բայց չիմարտի փախու-
տի մասին մտածել, որովհետեւ ոչ մէկ չիմեց կայ... —

Սակայն Անթարքիս խօսքը չաւարտած զրան զանգը հնչեց:

ԴՆՆԻՍ ԻՆՆ

Անթարքիս կարծեք թէ դուրս գործող ինքնաշարժի վա-
րիչն է, և երբեք մտքէն չանցաւ որ կրնար Լիբերը եկած
ըլլալ:

Դուրս բացաւ ու իր տանը տեսաւ Լիբերը որ կարծեմ
հակա մըն էր: Անթարքիս հարցուց անոր:

— Ինչ կ'ուզես... —

— Քեզ պայանեմ կ'ուզեմ:

Լիբերը այս բնիւր դուրս ամբար մը հրեց: Ժայլ մը ա-
ռաւ ու չարաւարտեց:

— Օրիորդ Լիբերը կ'ուզեմ, որ չուսով իր տանը պէտք
է վերադառնալ:

— Այդ անունով տիկին մը չեմ ճանչնար... —

— Դուն կը տես, քանիք անհիշելի մէկը ինձի բուս որ
քեզ և Լիբերը այս տանը փոխադրած է:

Լիբերը այս բուս ու զորաւոր հարեւած մը ինչեցուց իր
լացիին դէմքին, ապա աւելցուց:

— Կ'ուզեմ այս տանը խաղալիք... —

Ապա արձանագար իւր լացիին ուղղելով բուս:

ԳԵՐԻՆ
ՍՏԻՍՏԱՆԻ
ԳԵՐԻՆ

Յետոյ սկսեալ անհեղինակ խաղաղեղի, որոնցմէ մէկուն
մէջ թափուած կ'ապաւնուէր Լիբերը: Խաղաղեղին հրամա-
նը որ կ'ապաւնուէր քանի, ապա ապաւնուէր հարցում թէ այդ ուր
նր իրեն արեւել լարեք հարցումը էր աղբիւր եւր հաստա-
տակով պատմական տեսակ, Լիբերն պատրաստուեցաւ Անթա-
րքիս պայանեմը, սակայն Լիբերը ընդմիջելով ըսաւ:

— Բայց այս անգամ մը ալ չիմեցաւ ընել, որովհետեւ դուն
մասնաւորութիւն հասար:

Լիբերն խաղաղեղին դառնալով հարցուց:

— Կը խաղալիք ըսածիդ վրայ թէ ստիկանութիւնը քեզ
մեզք Լիբերը ապանեցաւ:

— Այո:

— Ո՞ր էր քեզ այդ գործին մղողը:

— Միակէտ Կոթիլէն... —

Լիբերը գործածած այս անունը լսելով, կարելի՞ քան է
որ պատմութեան անունին տեղով զանեղ զոյգ մը
գիշերը սպաննելու համար... Այնպիսի գործունեւ մը կայ
այս հարցին մէջ... —

Ապա Լիբերը դառնալով հարցուց թէ ինչպէս կըցաւ
այս տանը գտնել ու գիշերը ապաւնուէր Լիբերն պատմականեց:

— Քեզի ապաւնուէր եկաւ այն պատմելու երբ դուն այս իրա-
ւացիին հետ ինքնաշարժ կը նստէիր: Բայց չիմեցաւ ձեռք
էն հասնել քանի որ մօտեւոր ուրիշ ինքնաշարժի չկար, և
որովհետեւ քեզ փոխադրող ինքնաշարժին թիւր առած էր,
չուսով գտաւ զայն ու պարտաւորեցի վարելին որ զիս հոս
բերէ:

Այս պատմելու ետք, Լիբերը Լիբերը և խաղաղեղին
նշաւթով տարաւ Լիբերը տանը, աղբիւր հոս քեզի իր
լացիին իր հետ իր տանը տարաւ: Երբեք Լիբերը խօսած
ցուրթեմ մը ունէր անոր հետ:

Իսկ եթէ պատահէր որ զայն ձեռքաւալէին ու յարաւարէր
թէ Կոթիլէն էր զինքը այդ օճիկը գործելու մղողը, ոչ ոք
պիտի հաւատար... քանի որ ան նշանաւոր ռուսագործ մըն
էր, ու Կոթիլէն պիտի մնար միշտ ապիւր, ու պատմութեան
պայմանով անմահաց մարդը... —

Յետոյ բարեկամներէն մէկուն պատմեց ինչ թղթածրա-
րին գողցուիլը, և ան խնդալ ապա պատմութեան համար... —

— Բայց թղթածրարը դուն զողջորդ չէ՞... —

— Թղթածրարը զողջորդ Կոթիլէն է... —

— Ինչէն գիտեար այդ պարագան... —

— Անցնելով գիշեր երբ Կոթիլէն ասան չուրը կը պտտէր,
տեսայ զինքը որ թեւեւ տակ մեծկակ թղթածրար մը շալկած
տուն կը մանրէ, իսկ յաջորդ թիւն իր թղթածրարին գողցուի
ըլ յայտնուեցաւ, կ'ուզեցի թէ երբեք էր գողցողը:

Երեւ զիւրեք այնպէս թիւն մը Կոթիլէն տունը: հա-
կուած կէտերական զանգերուն որոնք պատմականներուն չուրը
մարցուած են կըցաւ ներս մանկն ու զողջորդ այն թղթածրար
որոնք գրաւ գողցուի զարանին մէջ: Անոք այն փաստաթուղ-
թիւն են որոնք գողցած էր թղթածրարին:

Կոթիլէն կը վախճայ որ ինչ պատմութեան թիւնը վերաբը
նուրեւն են թղթածրար: առ այդ ինչպէս փաստաթուղթերը գող-
ցաւ, որպէս կը ունէ հետք չլնայ, ինչպէս նաև Անթարքիս
վարձը որ քեզ պայանեմ, այդպէսով ապաւնուած կ'ըլլար թէ
քեզեմ և թէ միւրը գողցուցնող հարցուն:

Լիբերը իրողութիւնը հասկնալով ըսաւ:

— Ուրեմն ըսել կ'ուզեմ թէ Կոթիլէն մասնակից է հորս
դէմ կատարուած կեղծ մարտասանութեան:

— Այդ է ցուցաւ իրողութիւնը, որովհետեւ Ապաւնու-
թեան տնօրէնութեան մէջ երկու հոգի միայն կ'ալ ունէին հո-
րը հետ, ընդհանուր տնօրէնը ու անոր փոխտնօրէնը: Եթէ
տնօրէնը զանց ընենք ուրեմն կը մնայ անոր փոխտնօրէնը,
Կոթիլէն: Ան այդ նշանաւոր նամակը գտած է ինչ պատմական
կին գրածներուն վրայ, ինչպէս տնօրէնին ձայնը կըցնելով
հորը նեւաւարած է ու հրամայեցած է անոր որ օգտնուի
Լիբերը մեկնել Գոյանը ձեռքաւալելու համար: Յետոյ ինքն է
որ բացած է ինչ գրածաւորը ու հոս գտնուած է այն թղթած
գրածները որոնք թիւններն ստուգուեցաւ որ Գոյանին կը պատ-
կանէին... —

Մարգարիտը այն միակ թանկագին քարն է, որ օրհու-
նիքը այսինքն գործարանական
կազմութիւն ունի և յառաջ
կու գայ կարգ մը ոստերներու
և յաւակնողներու պատեանին
մէջ:

Երբ գրգռիչ մարմին մը,
աւազանային մը, կամ մալա-
րոյն մը մասնէն ոստերէն մէջ
կապակցութիւն կը ստանայ
միւսին հետ: Եթէ կան գնդաձեւ
մարգարիտներ, կան նաեւ տան-
ձի ձեւ ունեցողներ, ինչպէս
նաեւ անկանոններ. Երբեք երեւոյ
կը հիւսն օտար յիւրիկ շուրջ
զանազան չէղքաքայքայեալ նպատակ
կու ունան կը կազմուի մար-
գարիտը: Եթէ կան գնդաձեւ
մարգարիտներ, կան նաեւ տան-
ձի ձեւ ունեցողներ, ինչպէս
նաեւ անկանոններ. Երբեք երեւոյ
կը հիւսն օտար յիւրիկ շուրջ
զանազան չէղքաքայքայեալ նպատակ
կու ունան կը կազմուի մար-

գարիտը: Եթէ կան գնդաձեւ
մարգարիտներ, կան նաեւ տան-
ձի ձեւ ունեցողներ, ինչպէս
նաեւ անկանոններ. Երբեք երեւոյ
կը հիւսն օտար յիւրիկ շուրջ
զանազան չէղքաքայքայեալ նպատակ
կու ունան կը կազմուի մար-

Մարգարիտը ծանօթ եղած
է մարդուն, ամենայնիւ մաս-
նաներէն ի վեր ու նշանաւոր
եղած են Պարսից Մացին ու Սեյ-
լանի մարգարիտի օրհորները:
Պարսիցական Ուլիսիոսի մէջ
հակառակ արտօնութիւններ հա-
րուստ են մարգարիտի ոստերնե-
րով ու անոնք մեծ քանակու-
թեամբ կ'ապրին Պարսէոյի,
Գալիֆորնիոյ հարաւային շրջ-
աններուն և արեւմտաքաղաքին
ծախերու մէջ:

Ջարմանայի չէ նաեւ որ
մարգարիտ ունեցող ոստերներ
և ուղեւորներ կ'ապրին անուշ-
ջուրներու մէջ, մասնաւորապէս
նաեւ Սիւրիոյ Նահաւանգ-
ներու Միսիսիոյ գետին որոշ
շրջաններուն մէջ:

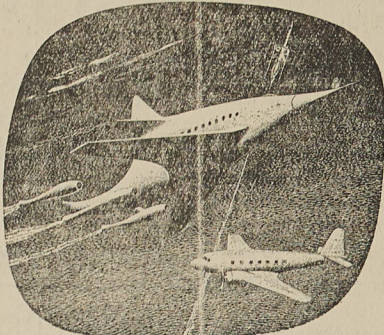
Եթէ կան սպիտակ մարգա-
րիտներ, կան նաեւ վարդափայ-
լանք, որոնք աւելի սուղ են,
քանի որ հաղորդակ են ու
գոյութիւն ունին սեւ մարգա-
րիտը, որ շատ մեծ արժէք
կը ներկայացնէ, վառագիթէ
զանազան տեսակ մը ոստեր
կ'արտադրէ դրան: Եւ մարգա-
րիտը կը գործածուի մանուկ-
ներ շինելու համար, ինչպէս
նաեւ գործողներ բարձրագույն պա-
տի գործեր: Կ'արժէ տեսնել
իսթանպուլի Թոփթաքի թան-
գարանին զանազան արձան,
զանազան զանազան արձան,

ՍՐԻՆՍՈՒՆ ՈՍՏԵՐՆ

ՎԱՋՐԱՄ ԲԱՐՈՒՆԵԱՆ

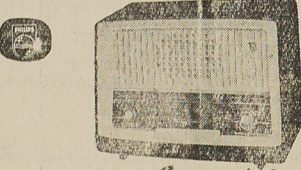
Ար հաղարտուր ամէն հասակէ
մարգարիտներով: Իսկ ստատիք
կը գործածեն թէ իրրաւափն
ու խաչնի զարդ և թէ իրր
կը կարգացի տեղ մը, թէ ինչ
կը կարգ մը իրերու, ինչպէս
նաեւ կ'անկան շինելու:
Այս մարմանսն ու թիւնն
իր հետ տանելով Ամերիկացի

راديو المستقبل متوفر الآن



طراز 4X76B

۶ صوامع متوفرة الآن، وصلة للإذاعة وكبر إضافي.
موجعة متوفرة 3 قصار.
مستقبل متوفرة الآن، وصلة للإذاعة وكبر إضافي.
مستقبل متوفرة الآن، وصلة للإذاعة وكبر إضافي.



اشتر فيليبس أضخم لك

ԳՆԵՑԵՔ «ՖԻԼԻՓՍ» ՈՒՍՏԻՆՆԵՐԸ
ՈՐՈՎՆԵԿԵԶ ԼԱՍԿՈՑՆԵՐՆ ԵՆ

ՏՈՒՔԹ. ԱՐԱՄ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

(ՄԱՍՆԱԳԵՏ ԿՈՒՐՏԻՆ ԵՆ ՆԵՐՔԻՆ ԶԻՒՆԴՈՒԹԻՆՆԵՐՈՒ)

ՎԵՐԱԲԱՑԱԾ Է ԻՐ ՔԼԻՆԻՔԸ

ԹԻՒԼԵԼ, ՀՐԴԵՋՆԵՐՈՒ ՊՈՂՈՏԱՑ

ԴԵՂԱՐԱՆ ԳԵՈՐԳԵԱՆԻ ԵՆ ՖՈԹՈ ՉԱՅԻՆ ԵՆԵՐԻՆ Բ. ՅԱՐԳԸ

տնտեսականներն ու ծառանցի
մարգարիտներու անուանի մաս
նազեւ մը: Դոն Աւստրալիոյ
մէջ կարգ մը 500 հազար Տո-
նար գործադուլով ընկերու-
թիւն մը, որուն գործի տապա-
րէզն է մարգարիտ արտադրող
ոստերներ հասնել ու ձեռք
բերուած մարգարիտները ծախել
միջազգային հրապարակին վը-
րայ:

Բայց ինչպէս և ուր հաս-
ցնել այդ ոստերները, ծառան-
ցի մասնագէտը, Թոքսիլի Գո-
րիպաչի կը յանձնարարէ ըն-
տրել Աւստրալիոյ հիւսիս արեւ-
մուտէն ծովեզրեայ շրջանը,
որ աշխարհի ամենամաշիկ վայ-
րերէն մէկն է: Աւստրալիական
գաղութատիր ամենէն մասա-
ւոր քաղաքը Բէրթ Թանուայն
1450 միլիոն հոգին կը գտնուի և
միլիոնաւոր միջոցներ ու անհա-
մար կ'ապրող ինքնուրուի կ'ապրին
անձայրածիւր ճախճախուսներու
մէջ: Չորս մեթր երկարու-
թեամբ շանտաւեր կը ստանան
դուրսը ծովուն բացերը, պատ-
րաստ յաշտելու և կուլ տալու
ամէն ինչ որ գտնեն:

Հոն այդ շրջանին մէջ կայ
Քուրի Պէյ կոչուած ընդարձակ
ծոց մը և հոն է որ պիտի հաս-
նին նոր ոստերները: Քուրիպա-
չիի գիտէ, կը ճանչնայ այդ
շրջանը, իր գործն է: Կ'ընէ
թէ ամէն մէկը մեծապէս գործի
մը արժանապէս հրաշալի մար-
գարիտներ: Կան արդէն Քուրի
Պէյի յատուկ, ոստերներուն
մէջ, եւ իրաւ ալ այդ մարգա-
րիտներէն շինուած սեղմ վզկա-
պի ձեւով մանուկ մը Ամերիկա-
յի մէջ կը ծախուի ճիշդ 100
հազար առաքել:

Աշխարհի մէջ օգրիչ ոչ
մէկ տեղ կարելի է հասնել
այսքան արժէքաւոր մարգա-
րիտներ և ըստ ճարտի մասնա-
գէտին նայինքն ծառանցի մէջ
արտադրուողները ոչ մէկ կեր-
պով կը հաւատարմին անոնց:

— Երեւակայեցէք, կ'ընէ
ան, ծառանական ցուրերու մէջ
ապրող ոստերներ եթէ աս-
ուան մէջ ապրող ոստերներ
եթէ ասուան մէջ կը հասնեն
մարգարիտներ, որոնց արժա-
քիմը մէկ սանդղակէն շուրջ
նիւր, իսկ Աւստրալիական օտա-
րէները, որոնք խաչոր են ճա-
շի պնակներու չափ, կ'արտադ-
րեն մարգարիտներ, որոնք
առ նուազն կրկինն են արժա-
քիմով ճարտականներուն ու կը
հասնին երկու ասուան մէջ:
Գալով որակին, ազնուական
են Աւստրալիական մարգարիտ
ները:

Տակաւին նոր երեւան
կ'ընէ թէ ծառաններ կը ճանչ-

ՔՐԻՆԱՎԱՅԱՑ ԱՒԵՏՐՆ

ԵՆԵՂԵՑՆԵՐՈՒՆ

27.7.7 ՆԱԽԱՐԱՐՈՒՄԱՐԸ

Յոյժնաւոր Աւես. Ենեղեցի
ցերե 1959ի 27րդ համագումար
տեղի ունեցած է Ենեղեցի—Մայի
նոյի մէջ, 20 պատգամներով,
Բարիպէ, Լիթեմէ, Տեքսէմէ,
Մոնթիլիտեմէ, Մարտիլեմէ ևն:

Հոս ցերեայացուած անդեկազ
րին, Ենեղեցիներու ընդհ. ճիւղա-
կան վիճակի փայլուն չէ: 1958ի
վախճանէն մօտ 900 000 Յոյժն
բաց մը երեւան եկած է: Մարտի
յի ցերեային Ենեղեցիական բոլոր
կալուածները վերցնականապէս
փոխանցուած են Յոյժնաւոր Ա-
ւեստանական Ենեղեցիներու Մի-
ութեան եւ ոչ թէ օտար կազմա-
կերպութեան:

Հաւանակ Գործադիր Ցանկ
նախաժողովի ջանքերով, վեր. Հեյ
վանան 1958ի բաժնետէլով Յո-
յժնաւոր Աւեստանական Ենեղե-
ցիներու միութեան, միացած է
«Սոստ Միջազգային» Ենեղեցիի մը:
Որոշուած է Յոյժնաւոր Աւե-
ստանական Ենեղեցիներու 23րդ
ժողովը գումարել Վալանի մէջ,
1960ի տմբան:

ԿԱՐԴԱՅԵՔ

ԵՆ ՏԱՐԱԾԵՑԵՔ

«ՍՈՒՐԻՆ»

ՕՐԱԾԵՐԹԸ

Նային Աւստրալիոյ մարգարիտ-
ներու այդ շրջանը և Բ. Աշ-
խարհամարտէն շատ առաջ
արդէն տարեկան հա-
րիւր հազար տարարի շահ մը
կ'ապագովէին անկէ: Պատերազ-
մը փնտրուց անոնց այդ շահը
և Աւստրալիական կառավարու-
թիւնը, թէեւ շատ քիչ իրական
ճարտարարտեսի մը վերածել
գործը, սակայն շատով օտար-
կեցած հրաժարիլ իր ծրագրէն,
վառագի ճախճախուսներուն և
շանտաւերներուն պատճառա-
ւորապէս վառագիւր էր այդ շրջ-
անին մէջ աշխատել: Մէկ
տարուան մէջ աւելի քան 15
սուղաներ կ'որան անդառնէ:

Երեք տարի անցած է այն
օրէն ի վեր երբ կազմուեցաւ
Մարգարիտներու Միջազգային
Ընկերութիւնը և արդէն հակա-
յանք կ'ընէ: Սակայն ընդհա-
նոր օրէնք է որ շահուն հետ
սկսի նաեւ մրցակցութիւնը: Առ-
նուազն հիշեք նոր ընկերութիւն
ներ կազմուած են այժմ և բո-
լորեն ալ կ'աշխատին աւստրա-
լիական նայն վաճառքուն մէջ:
Բոլորն ալ կը յաջողին ու դեռ
եթէ ուրիշ ընկերութիւններ
ալ կազմուին, անոնք ալ պիտի
յաջողին ընդհուպ:

Փրսւոյ

Մեծանաւորս հրեայ մը, Ենեղեցի
մը կը պատահէ իրեն գտնել Բարալեյացի
ցերե անցիկ Գարմի Մոյկէ, առաջնորդ
բեամբ Մոյկէ: Շաքար մը յետոյ Ենեղ-
եցի հրեային կը ներկայացնէ Ենեղ մը,
որ միայն կարմիր եւ կապուց երկու
իւրեւր կ'ընեցին:

Հրեան՝ զարմացած կը հարցնէ.
— Ի՞նչ է այս կապարը:
— Ենեղեցի է՝ կը պատասխանէ հկա-
րիշը:

— Իսկ կարմիրը
— Գարմի Մոյկէն է:
— Լա՛ւ: Բայց ուր են Բարալեյացիք:
— Մոլոր անցած են զայցած են:

Միմի նշանուած են: Ամուսնոյ թեմէն
հանք մը ու առաջ, նշանած կ'այց
յի խաւը գտնուի մը:

— Ահ՛ խեղճ սիրելի, չես գիտէ
զոյլս եկած: Գարմի սնունդաւ:
— Ես եսգի հանք տեղաւորներ բաւ
էի թէ, Գարմի իր ձեռքէն ամէն եկածը
պիտի ընէ, արգիլելու համար մեր ամուս-
նութիւնը:

Մտնապարս Ենեղեցի Բարալեյ կը
ուսուցանէ իրեն կախարհական Քովի ի վեր
Բարալեյ հանճան կ'ըսէ անոր:

— Գար Ենեղ, զաւա՛կս: Յիշէ թէ
ինչ հանդարտութեամբ խաչ հանուեցաւ
Գրիստոս՝ Որդին Աստուծոյ:
— Իրաւով օւնի՛ր: Տեք Լայր կը
պատասխանէ մանապարս բայց Ան գի-
տէր թէ երբ օրէն յարաբիւն պիտի առ-
ցնէ:

Գնդապետներ ճարտարագիտի մը
ըմբռնութեամբ ու անոր քաղաքականութեան
թեան ստանձնող ի յայտ կը բերեն:
— Մեծ մտածութեամբ սիրտէն կը
ծնին:

ԲՐԱԿԻՆ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՆԵՔ

Հ Ե Ը Ի

ՏԱՐԵԿԱՆ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԻՆ

Ճ Ա Ր Ա Թ

28 ՈՒՆԻՍԻԱՐ 1960 ԵՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ

ԹՂԹԱՐԱՄ	
Իրաւական տիւար	990
Շրջանական տիւար	1010
Ներկայական	690
Սթերլին պանք	1000
Սթերլին չէք է	1010
Սթերլին չէք աղաւ	1020
Տուար պանք	364,00
Տուար չէք	364,00
Տուար հեռադիւր	360,00
Լիւրանան	115,25
Ֆրանսական 1000 ֆրանք	730
Իտալական 1000 Լիր	575
Զուլիցական ֆրանք	83
Գերմանական Մարք	86
ՈՍԿԵՐԱՄ	
Անգլիական հնչու	34,00
Թրակական Բեյաթի Դադի	29,80
Թրակական Թիւմարի	27,00

ԲՆԱՐԱՐՈՂ—ՈՐԴԵՂԱՐՑ
ՓՐՈՖ. ՖԵԼԵՔԻ
ՖԵԼԵՔԻ ՈՍՏԻՆՆԵՐԸ
ԲԵԼԵՔԻ ՊՈՂՈՏԱՑ

